

REGLEMENT
OP HET STUCK VANDE
LEENEN,

In 't quartier van GELDER

T O T B R U S S E L ,

By *Marcel Anthoon Velpius*, Drucker van Syne Maje-
steyt, inden gulden Arent, by 't Hof. 1675.

RECORDS

OF THE STATE

OF NEW YORK

FOR THE YEAR

1881

AND

THE

PROCEEDINGS

OF THE

LEGISLATURE

FOR THE YEAR

1881

AND

THE

PROCEEDINGS

OF THE

Arel by der gratie Godts,

Koninck van Castilien, van Leon,
van Arragon, van byde de Sicilien,
van Hierusalem, van Portugal, van
Navarre, van Grenade, van Toleda,

van Valencien, van Galicien, van Mailorcken, van
Sevilien, van Sardinien, van Cordube, van Corfycke,
van Murcie; van Jaen; vande Algarben, van Al-
gezire, van Gibraltar, vande Eylanden van Canarie,
vande Indien, soo Orientale als Occidentale, vande
Eylanden ende Vaste-landen der Zee Oceane: Aerts-
Hertogh van Oostenryck: Hertogh van Bourgundien,
van Lothryck, van Brabant, van Limbourg,
van Luxembourg, van Gelre, ende van Milanen:
Grave van Habsbourg, van Vlaenderen, van Arthois,
ende van Bourgundien: Pals-Grave van Thirol, van
Henegouwe, ende van Namen: Prince van Zwave:
Marck-Grave des Heylighs-Ryck van Roomen, Hee-
re van Salins, ende van Mechelen: ende Dominateur
in Asie ende Affriken. Aen alie den ghenen die dese te-
genwoordsghen sullen sien, Saluyt. Alsoo volghens
het oudt formulier in onse Archiven der Leenen be-
rustende, alle Vassallen van ons als Hertogt van Gelre
releverende, ghelooft en getworen hebben, moeten
gheloven ende twccren by Godt ende alle syne Heyli-

gen, ons in de selve qualiteyt holt ende trouw te zyn, onse beste voor te wenden ende recht te waren, onse schaede te verhinderen ende af-te-wenden, soo veele hun mogelyck soude wesen, hunne Leenen trouwe-lyck te bedienen, te bemannen ende te bewaeren, son-der de selve te beswaeren, splyten, noch vervremden ten sy met consent ende believen van ons, ende alles vermerste doen, dat een goet ende getrouw Leenman synen Leen-heere te doen schuldigh is, ende dat niet-te-min tot onse kennisse gecommen is, dat in onten voorfsz. Vorstendom Gelre, over veele jaeren groote onbehoorlyckheden, usurpatien, negligentien, ver-suym ende misbruycken syn geschiedt, ende noch da-ghelycx ghelchieden ten opsiene van veele, ende ver-schydene soo principale als Onder-Leenen daer van dependerende, als andere bundinghe ende Kluppel-Leenen aldaer van ons in onse voorfsz. qualiteyt ghehouden, door dien niet alleen veele der selver in ette-lycke jaren niet en syn ontfangen ende verheven, die overfulcx met recht aen ons verbeurt ende t' onser taef-fele vervallen soudent wesen, conform der nieuwe Cancellerie instructie inden 11. 14. ende 15. articulen ende andere Ordonnantien aldaer vermeldt, ten wel-ken effecte oock besonder ordre ghegheven is geweest aenden Cancellier onses voorfsz. Vorstendoms, als
Stadt-

Stadthouder vande Leenen den naest-lesten Decem-
ber 1589. veel min dat by onse voorfz. Vafallen daer
van over-ghelevert fyn pertinente specificatien ende
verclaeringen , oft denumbrementen , inhoudende de
qualiteyt , quantiteyt , ende gelegentheyte van dien ,
ghelyck fulcx ghebruyckelyck ende noodelyck is , tot
confervatie van onse hoogh ende Leen-gerechtigheyt,
maer daer-en-boven befwaert veronderpandt , gefple-
ten ende vervremt , oft in andere handen ghebrocht,
't zy by vercoop , wiffelinge oft andersins , als vrye al-
lodiale ende gemeene goederen , hoedanigh het oock
foude mogen wesen , ende alsoo gedenatureert sonder
voorweeten ofte consent , in onsen naem van onsen
Stadt-houder Cancelier ende Raeden in Gelder-landt
verordent , spruytende allen 't selve naestelyck uyt
eene ghepresupponeerde onbehoorlycke authoriteyt,
macht ende judicature , die hier inne datelyck aen-
nemen ende usurperen niet alleen onse voorfz. Vafallen
ende Leen luyden , namentlyck vande voorfz. On-
der-leenen , ende 't gene daer onder gehoort , als oft
hun-lieden geoorloft waere , de selve vryelyck te ver-
anderen ende uyt-te-geven voor thins goederen , oft
andersints daer van te disponeren naer hun wel-geval-
len , maer oock eenige particuliere Gherechten Laten
ende andere bancken in verscheyde Ampren ende
Ker-

Kerfpelen deser Provincie , aldaer sy ghelegen mogen
syn die hun hebben vervoordert over diergelycke di-
spositien te staen , ende daer van publicke acten ende
andere instrumenten uyt-te-geven , alles tot onsen
merckelycken schaede ende achterdeel , ende niet-te-
ghenstaende diverse onse Placcarten ende Ordon-
nantien van tyde tot tyde hier op ge maneert , son-
derlinge inden jaere 1570. ende andere naervolgende ,
ende noch onlanx den tweeden Januarii selthien-
hondert seven-en-vyftigh , gheschapen wesende de
sake in meerdere confusie te gheraken , met den droe-
vigen brandt t'ledert over-ghecomen aen dese onse
Stadt Ruremonde ten jaere selthien-hondert vyf-en-
seftigh , *Soo ist* , dat wy willende voorsien, ende reme-
dieren tot bewaringe van onse Hoogh ende Leen-ge-
rechtigheyt , hebben by vernieuwinge van onse voor-
gaende Placcaeten ende Ordonnantien op advis van
onsen Secreten Raedt, ende het gene van onsen Raedt
in Gelderlandt , ende by deliberatie van onsen seer lie-
ven ende seer beminden Neve Don Carlos de Gurrea
Aragon ende Borja , Hertogh van Villahermosa ,
Grave van Luna , &c. Edelman van onse Camere ,
Stadt-houder Gouverneur ende Capiteyn generael
van onse Nederlanden ende van Bourgundien , &c.
By manier van provisie geordonneert ende bevolen,
ordon-

donneren ende bevelen wel expreffelyck mits defen
de puncten ende articulen hier naer-volgende.

I.

Inden eerften dat alle ende jeghelycke van wat
ftaet, qualiteyt ofte conditie fy fyn, in poffeffie ofte
ghebruyck hebbende eenighe Leengoderen die van
ons ofte van onse Voorfaeten Hertogen van Gelre,
te Leen gehouden ende ontfangen fyn gheweest, en-
de nu verduyftert, gedenatureert oft anderfins als vry
eygenSchepen ofte allodiale goederen beſeten ofte ge-
bruyckt mogē worden, op wat manier het oock foude
moghen wefen, fullen comen ende erfchynen binnen
den tydt van dry maenden naer de publicatie deser (die
wy tegens het rigeur van recht alnoch uyt ſonderlinge
gratie daer toe fyn vergunnende) binnen onse Stadt
van Ruremonde voor onsen Cancelaer als Stadt-hou-
der vande Leenen onses voorfz. Vorftendoms, ende
aldaer ter prefentie van onse Leenmannen ende Gref-
fier vande Leenen, naer oude ghewoonte allike
verfuynde, veraliencerde, verduyfterde ofte ghede-
natureerde Leen-goderen wederom recognofceren,
ende te Leen ontfangen, de ghewoonelycke heer-
ghewaeden ende andere gherechtigheden daer-toe-
ftaende betaelen, op pene dat indien iemandt hier inne
ghebreckelyck oft verfuymelyck viele, ende alfulcke
Leen-

Leen-goederen , als wy by onse Voorfaeten , ende oock by onse Leen-boecken bevinden hier bevoorens te Leen ontfangen gheweest , ende tot noch toe onverheven , oft by d'afflyvigheyt vanden Leen-Heere ende andersins , den eedt onvernieuwt verbleven te zyn , niet en comen ontfangen ende verheffen , wy de selve goederen sullen doen aenslaen ende applicueren t'onser taeffele , houdende ten effecte van dien tot een overvloet den voorsz. tydt van dry Maenden voor dry verschryvinghen ofte citatien iedere eenen Maendt.

II.

. Dat onse Vasallen oock van wat staet , qualiteyt ofte conditie sy sijn binnen de selve dry Maenden sullen overbrengen pertinente verclaringe ofte specificatie onder hunnen eedt ende handt-teecken geverificeert , vande qualiteyt , quantiteyt , ghelegentheyt , palen , ende regenoten van de selve onse Leenen , met die daer van dependerende Onder-leenen , ende respective toe-behoorten , mitsgaders het ghene by de selve onse Vasallen daer van soude mogen af-ghespleten vercocht ende andersins ontvremt sijn , in wat manier het oock soude mogen wesen met oft sonder Oestroy , in handen van onsen voorsz. Greffier vande Leenen , den welcken wy bevelen daer van een besonder

der Register te maken ende te houden, ende dat op pene van vyfthien golt-gulden byde defaillanten te verbeuren, executabel uyt-crachte deses door den selven onsen Leen-Greffier, ofte dat by voordere naer-lactentheydt, wy daerinne tot hunnen laste sullen doen procederen ingevolge vande ordre vanden naest lesten Decembris 1589. voorz.

III.

Wel verstaende nochtans dat aenghesien in onsen Over-quartier bevonden worden Leenen die deelbaer zyn, ende ghenoeemt worden Bundighe ende Clup-pelleenen, daer inne verscheyde persoonen, die ghenoeemt worden Metgedelingen, paert ende deel hebben, ende men van oudts ghewoonelyck is, van soodanighe Leenen te stellen eenen op-helder, die hulde ende eedt van trouwe doet voor hem ende syne Metgedelingen ten dienste ende verleeckeringhe van ons als Leen-Heere, daerinne merckelyck misbruyck geschiedt, namentlyck in het niet ver'aeren vande Metgedelingen, waer door sonderlinge by af-sterven, wy niet eygentlyck en connen weeten, wy den besitter ende ghebruycker desselfs is, ofte daerinne paert ofte deel heeft, over-sulcx alle soodanige Op-helders ende Leen-draeg'ers in 't over-brengen hunder voorz. denumbrementen, oock sullen specificeren by naemen ende toe-naemen de Metgedelingen, met onderscheyt

B

vande

vande Landeryen ende Erven die ieder van hun respectivelyck daer in is hebbende ende ghebruyckende, ende by af-sterven der selve Metgedelingen, sullen hunne successours ende volgers gehouden zyn, binnen dry Maenden naer het over-lyden vanden leiter be-fitter, als Metgedelinge hun aenden voorz. Gressier aen-te-geven, om in plaetse van alsulcken af-ghestorven te Boeck te stellen, op pene van vyf golt gulden te verbeuren by de gene die hier inne sullen bevonden worden gebreckelyck te blyven, t'executeren gelyck ten op-siene vande denumbrementen gestatueert is, oft soo wanneer de selve Gedelingen t'samen, als ongedeelt te Boeck worden ghestelt, ende sy daer naer comen te deelen, sullen schuldigh sijn ieder synen naem bekennt te maken, ende te Boeck doen stellen, binnen ses weken naer foodanige deylinge, op pene als voor.

IV.

Dat onse voorz. Vafallen in hunne over te brengen denumbrementen oock sullen begrypen de lasten die uyt onse Leen-goederen sijn gaende, soo losbaere al onlosbaere, t zy in Gelde, Graenen, ofte andere specien met uyt-druckinge aen wien.

V.

Dat alle de ghene die by wegen van coöp, Wisselinge, Gifte, transport, Hypothecaire belastinge ver-settinge ende veronderpandinge gheschiedt voor particu-

ticuliere Gerichten, Laeten, Notariffen oft onder
fimpel handt-teecken der contrahenten becomen
ofte verkregen fouden mogen hebben eenige van on-
le voorfz. Leengoederen, het ghebruyck ofte verbin-
teniffe van dien in't geheel ofte deel, kleyn ofte groot
voor fekeren tydt van jaren, oft andersins op wat ma-
niere het oock soude mogen wesen, fullen binnen den
voorfz. tydt van dry Maenden fulcx ghetrouwelyck
comen bekennen ende aenbrengen aen onfen voortz.
Greffier, den telven over-leverende alle fchyn ende be-
fcheedt foo fy-lieden daer van fouden mogen hebben,
ende uyt-cracht van het welck fy alfulcke Leen-goe-
deren fyn befittende, ofte daer op eenigh recht pre-
tenderende, op pene van vyfthien golt-guldens d'eene
helft daer van ten lafte vanden principalen Leen-drae-
ger, daer van kenniffe ghadt hebbende, ende d'ande-
re helft vanden ghenen ofte de ghene die foo-danigh
Leen-goet, ofte deel van dien fonder Oetroy van ons,
ofte onfe voor'aeten fyn befittende, hun regres voor-
behouden tegens de gene die hun de felve qualiteyt
mochten hebben verfwegen, om daer van oock per-
tinentte aenteeckeninge by onfen Leen-Greffier ghe-
maect ende gehouden te worden, ende volgens naer
gelegentheyt der faken by onfen voornoemden Stadt-
houder Cancelaer ende Raeden dien aengacnde geor-
donneert te worden, foo fy fullen vinden te behooren.

VI.

Verclaerende des niet-te-min nul , crachteloos ende van onweerden alle stipulationen , geloften ende verbintenissen daer by ghedaen , ende dier niet-teghenstaende uyt sonderlinge gratie remitterende aen de gene die binnen den voortz. tydt hunne aen-brenginge fullen gedaen hebben, alle misbruyck ende pene daerinne sy naer onse hooge ende Leen-gherechtigheyt mochten vervallen zyn.

VII.

Voorts interdicerende ernstelyck aen alle Scholtissen , Schepenen , Gherichten , Laten ende Bancken in toe-comende over soodanighe alicnatien , vervremdingen, verhypothecationen ende veronderpandingen te staen , oft daer van eenige instrumenten te passeren, ende aen alle Secretarissen ofte Gericht-schryvers ende Notarissen, gelycke Instrumenten, Contracten, Brieven ofte eenigh ander schyn ofte bescheet daer van te maken , op pene van vyf golt-guldens boven de nuliteyt , te verbeuren by ieder der Schepenen ofte laten daer-over gestaen hebbende ende de Scholtissen , Secretarissen ende Notarissen het dobbel van dien.

VIII.

Doch alsoomen by daegelycxsche experientie bevindt dat partyen contracterende over Leen-goederen in hunne Contracten stellen dat alles gheschiet op
aggre-

aggreatie vanden Leen-heere, ende met verbinteniffe aenden vercooper van daer-over behoorlyck Octroy uyt te brengen, dienende alleen tot eenen deck-mantel, om hunne frauden te becleeden, ende in cas het selve in't openbaer quaeme daer mede sulcx t'excuseré, sullen alle contrahenten binnen den tydt van een Maent naer date van soodanighe contracten moeten verloecken het noodigh Octroy, ende observeren die solemniteyten van outs ghewoonlyck, op pene dat by gebreke van dien alfulcke clautulen sullen gehouden worden als niet gheschreven, ende partyen boven de nulliteyt, vervallen inde amende van vyfthien goltguldens t'excuseren als voor.

I X.

Aengaende die belastinghen op onse Leen-goederen met onsen Octroye geschiet, ende noch te gheschieden, ordonneren wy wel expresselyck, dat sy onse Leen-goederen van de selve lasten sullen bevryen binnen den tydt by het Octroy geprescribeert, ofte andere onse opene brieven van continuatie uyt te brengen uytterlyck binnen dry Maenden daer naer, op de pene inde voorsz. 11. 14. ende 15. articulen der Cancellerie instructie, ende daer by vermelde Ordonnantien begrepen.

X.

Ende naerdemael wy gheinformeert syn dat de Gerichten

richten ende Bancken op clachten van partyen hun vermcten kennis te nemen over Leen-goederen, ende daerop arresten ende immiffien te verleenen, oock dat die beclaegde door ignorantie van rechten, haer aen de selve submitteren, ende naer gegevene sententie de voorfz. Leen-goederen vercocht worden by subhastatie, directelyck strydende tegens onse hoogh ende Leen-gherechtigheydt, daer van niemant die kennis competeert, als die van onsen voorfz. Raede, representerende onsen Leen-hove in Gelderlandt, ende wy bevinden dat by foodanighen voorstel, veele van onse Leenen in ongerechtigheydt geraken, *Soo ist* dat wy verclaeren alle foodanige proceduren, immiffien vercoopinghen met het ghevolgh van dien, nul crachteloos ende van onweerden, verbiedende oversulcx alle Scholtiffen, Schepenen, Laten ende Gherichten eenige kennisse van onse Leen-goederen te nemen, ofte over d'arresten, immiffien ofte vercoopinghen van dien (alwaert oock voor schat van onse penningen) te staen, op pene als inden voorfz. . . . articule, ende van gelycken de boden onser Cancellerie, ofte andere onse Leen-boden eenige immiffien uyt cracht van vonnissen te doen, sonder overstaen van twee onser Leen-mannen ende Leen-Greffier.

X I.

Tot dien mits oock sommige persoonen voor onsen

sen Raede van Gelder-landt in recht treden, om aldaer adjudicatie te verfoecken van onse Leen-goederen, ofte deelen van dien, sonder alvooren hun naer behooren hofweerdigh ghemaect te hebben, *Soo ist* dat wy ordonneren alle de ghene recht tot eenigh Leen-goet, ofte deel van dien van ons gehouden, pretenderen, ofte in het toe-commende sullen pretenderen, eerst hun sullen hebben hofweerdigh te maken, voor ende alcer sy in recht behoort sullen mogen worden, op pene, dat ingevalle eenige procedure bevonden wierde anders aen-gestelt te zyn, daer-af metter daet te verval- len met op-legginge van alle **C**osten, ende tot dien in een amende van thien golt-gulden bovens het ghe- woonlyck heer gewaet ende omstaende rechten, per- mitterende aen partyen daerop t allen tyde te excipie- ren tot de sententie definitif exclus.

XII.

Ende sullen de penen hier voor ghespecificeert ver- deelt worden in dry deelen, het eerste voor den aen- brenger, het tweede voor den Officier exploitant, en- de het resterende derden-deel tot onsen profyte; waer van den ontfanger der exploiten van onsen Raede in Gelderlant sal schuldigh zyn te verantwoorden.

XIII.

Belastende hier mede wel expresselyck onsen Raet ende Momboir sonder eenige dissimulatie ofte ver-
• dragh

dragh te procederen tot de straffe van alle onghesoor-
saeme overtreders ende contraventeurs van dese onse
Ordonnantie, ende op dat niemant hier van redene
van onwetenschap soude connen ofte mogen preten-
deren, soo ontbieden ende bevelen wy alle Drossac-
den, Ampt-luyden, Richteren, Scholtissen ofte Vogh-
den ende andere Officieren onses voorz. Vorttendoms
Gelre ende die van onse Onderheeren, ende een ieder
van hun in 't befunder, dat sy terstont dese onse tegen-
woordige Ordonnantie ende Reglement doen con-
digen ende publiceren binnen die Steden, Ampten en-
Dorpen van haere Jurisdiction, daer men gewoonlyck
is uytroepingen ende publicatien te doen. *Vant ons al-
soo ghelieft.* Gegeven binnen onse Stadt van Brussel on-
der onsen grooten Segel, die wy hier aen hebben doen
hangen den 11. Meest in 't jaer ons Heeren duysent ses
hondert sessenseventigh, ende van onse Rycken het elf-
ste. Was gearapheert, *De Pa. vt.* Op de Plycke stont
geschreven *By den Koning in synen Raede.* Geteeckent
Verreyken. Ende was het voorz. Placcaet gelegelt met
den grooten Seghel van Synre Majesteyt, in rooden
wasse, uyt-hangende in dobbelen steert van Parque-
ment.

